



**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Wojciech Misiąg**

Warszawa, dnia 2 grudnia 2011 r.

**Pani
Prof. dr hab. Barbara Kudrycka
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego**

KNO-4101-02-03/2011
P/11/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła, w okresie od 24 maja 2011 r. do 16 września 2011 r., kontrolę w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Ministerstwo) w zakresie wdrożenia budżetu państwa w układzie zadaniowym. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2010 r. do 16 września 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 11 października 2011 r. Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Minister niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Pani Minister realizowała zadania w zakresie planowania i wykonywania wydatków budżetu państwa w układzie zadaniowym na 2011 r. w działach administracji rządowej *Nauka i Szkolnictwo wyższe* w ramach trzech objętych kontrolą obszarów, tj.:

- 1) zarządzanie procesami planowania wydatków w układzie zadaniowym, monitorowanie osiągniętych rezultatów oraz sprawozdawczości,
- 2) określanie treści zadań, podzadań oraz celów i mierników z nimi związanych, jak również określanie treści działań,
- 3) monitorowanie osiągania celów zadań budżetowych i podzadań grupujących działania.

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do:

- 1) zorganizowania procesów planowania i sprawozdawczości wydatków w układzie zadaniowym w ramach części 28 – *Nauka* i części 38 – *Szkolnictwo wyższe*,
- 2) ustalenia w procesie planowania struktury wydatków w układzie zadaniowym na rok 2011, w tym zdefiniowania treści zadań i podzadań wraz celami i miernikami dokonań oraz treści działań wchodzących w skład poszczególnych podzadań.

Ponadto Ministerstwo dołożyło starań, aby opracować i wdrożyć pilotażową (testową) wersję systemu ewidencjonowania wydatków w układzie zadaniowym, przypisującą wszystkie realizowane wydatki w części 28 - *Nauka* i części 38 - *Szkolnictwo wyższe* do właściwych zadań, podzadań i działań, a także podjęło prace w celu określenia sposobu szacowania kosztów działań.

W trakcie kontroli stwierdzono uchybienia, które polegały na porządzeniu formularzy planistycznych BZ na 2011 r. dla części 28 - *Nauka* i części 38 - *Szkolnictwo wyższe* w sposób niezgodny z wymogami określonymi w ww. rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 marca 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2011 (Dz. U. Nr 42, poz. 245). I tak:

- 1) w formularzach planistycznych zawierających zestawienie planowanych wydatków z budżetu państwa w układzie zadaniowym dla części 28 i 38 (BZ-1, BZ-3) nie wykazywano środków z rezerwy celowej, planowanych na realizację poszczególnych zadań, podzadań i działań, pomimo wymogu określonego w ust. 89 pkt 5 oraz ust. 91 ppkt 12 i 18 i ust. 93 pkt 17 załącznika nr 76 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów;
- 2) w formularzach BZ-1 i BZ-2 dla części 38 *Szkolnictwo wyższe* nie określono działań dla trzech (spośród 13 badanych) podzadań, tj.: 3.2.6 *Program wieloletni „Budowa kampusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego”*, 3.2.7 *Program wieloletni „Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2011”* oraz 20.1.6 *Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane z budżetu państwa za osoby uprawnione*, pomimo wymogu określonego w ust. 91 pkt 1, ust. 92 pkt 1a i ust. 85 pkt 9 lit. e) załącznika nr 76 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów;
- 3) w formularzu PR-Z zawierającym programy wieloletnie finansowane ze środków części 38 – *Szkolnictwo wyższe* w układzie zadaniowym nie określono działań dla dwóch podzadań 3.2.6 i 3.2.7, co było niezgodne z ust. 47 pkt 1 załącznika nr 76 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów;

- 4) w formularzach BZ-2 dla części 28 *Nauka* i części 38 *Szkolnictwo wyższe* nie wskazano jednostek realizujących 21 spośród 26 działań ogółem, finansowanych ze środków budżetowych części 28 oraz wszystkich 23 działań finansowanych z części 38, pomimo wymogu określonego w ust. 92 pkt. 2 i 11 załącznika 76 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów;
- 5) w formularzu BZ-2 dla części 28 *Nauka* Narodowego Centrum Badań i Rozwoju jako jednostki realizującej określone zadania, nie wskazano podzadania oraz działania w ramach działu *Nauka*¹;
- 6) w formularzu PFC (projekt planu wydatków Funduszu Nauki i Technologii Polskiej w układzie zadaniowym) i w formularzu BZ-2 (kwoty wydatków przewidzianych na realizację zadań i podzadań) stwierdzono rozbieżności danych²;
- 7) w formularzach WPF3-3 (*Wieloletni Plan Finansowy Państwa – zestawienie planowanych, prognozowanych wydatków budżetowych w podziale na prawnie zdefiniowane i pozostałe*) dla części 28 uznano wszystkie wydatki w ramach zadań i podzadań w funkcji 10 i 15 za „wydatki prawnie zdeterminowane”, których definicja zawarta jest w ust. 101 pkt 3 załącznika nr 76 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów;

Wydatki ponoszone przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach części 28 *Nauka* nie spełniają kryteriów zawartych w ww. definicji, ponieważ ich wysokość nie wynika z przepisów ustawowych lub z wcześniej podjętych zobowiązań. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2010 r., Nr 96, poz. 615, ze zm.) minister właściwy do spraw nauki planuje wysokość środków finansowych na naukę w projekcie budżetu państwa, a po uchwaleniu ustawy budżetowej w planie finansowym dotyczącym części budżetu państwa przeznaczonej na naukę na zadania, o których mowa w art. 5 powołanej ustawy.

2. Stwierdzono również uchybienia polegające na przyjęciu w układzie zadaniowym budżetu mierników osiągnięcia celów jednego spośród sześciu badanych zadań oraz

¹ Zgodnie z ust. 85 pkt 12 załącznika nr 76 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów dysponent części budżetowej wykazuje zadania, podzadania i działania realizowane przez nadzorowane przez niego podmioty wymienione w art. 9 pkt 5-7 i 14 ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, ze zm.), w tym agencje wykonawcze.

² W formularzu PFC (część P) zaplanowano, że środki pochodzące z ww. Funduszu w kwocie ogółem 300 tys. zł zostaną przeznaczone na realizację podzadania 10.1.1 *Wspieranie badań naukowych* (50 tys. zł) oraz podzadania 10.3.1 *Inwestycje wspierające badania naukowe* (250 tys. zł). Natomiast w formularzu BZ-2 wskazano, że środki te zostaną przeznaczone w całości (300 tys. zł) na realizację podzadania 10.3.1 *Inwestycje wspierające badania naukowe*.

dwóch spośród 27 zbadanych podzadań, które nie odpowiadały wymogom określonym w ww. rozporządzeniu Ministra Finansów. I tak:

- 1) przyjęty miernik o treści - *relacja nakładów na działalność badawczą i rozwojową do produkcji krajowej brutto (GERD/PKB)* dla zadania 10.1 *Prowadzenie badań naukowych*, którego celem jest - *zwiększanie konkurencyjności polskiej nauki poprzez prowadzenie badań naukowych na poziomie uznawanym za wysoki przez międzynarodowe środowiska naukowe* nie umożliwia dokonania oceny stopnia realizacji zaplanowanego celu, a tym samym nie spełnia wymogu określonego w ust. 86 pkt 6 załącznika nr 76 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów;
- 2) przyjęty miernik o treści - *udział środków na badania w zakresie obronności w środkach publicznych na naukę* dla podzadania 10.2.4 *Badania naukowe w dziedzinie obronności*, dla którego przyjęto cel - *zwiększenie udziału badań naukowych w obszarze obronności* nie spełniał kryterium adekwatności, o którym mowa w pkt 86 ppkt 6 załącznika nr 76 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów, tzn. nie umożliwia dokonania oceny stopnia realizacji zaplanowanego celu podzadania;
- 3) przyjęty miernik o treści - *odsetek studentów otrzymujących pomoc o charakterze socjalnym* dla podzadania 3.2.4 *Wsparcie procesu studiowania*, nie spełniał wymogu zawartego w pkt 86 ppkt 8 (lit. c) załącznika nr 76 do ww. rozporządzenia Ministra Finansów, zgodnie z którym mierniki powinny mierzyć tylko to, na co Pani Minister ma wpływ.

Ponadto stwierdzono, że w Ministerstwie nie określono zasad monitorowania realizacji wydatków i wykonania mierników w układzie zadaniowym oraz nie wskazano komórek organizacyjnych Ministerstwa odpowiedzialnych za monitorowanie realizacji wydatków w układzie zadaniowym. W ocenie NIK, określenie takich zasad przyczyni się do usprawnienia zarządzania realizacją budżetu w układzie zadaniowym.

* * *

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

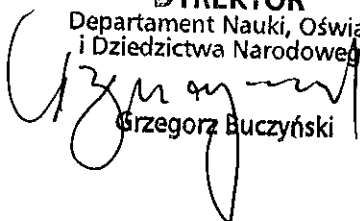
- 1) prawidłowe sporządzanie dokumentów planistycznych (BZ, WFPF, PFC) w układzie zadaniowym budżetu,
- 2) określenie działań dla wszystkich podzadań realizowanych przez Ministerstwo,

- 3) przyjmowanie w układzie zadaniowym budżetu mierników osiągnięcia celów zadań i podzadań zgodnych z wymogami określonymi w przepisach prawnych,
- 4) uregulowanie zasad monitorowania realizacji wydatków i wykonania mierników w układzie zadaniowym oraz wskazanie komórek organizacyjnych Ministerstwa odpowiedzialnych za monitorowanie realizacji tych wydatków.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pani Minister o przedstawienie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Minister prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartego w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli.

DYREKTOR
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

Grzegorz Buczyński

